

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav jižní a centrální Asie

Bakalářská práce

Adriana Benová

Indicko-šrilanské spory v Palkově průlivu

India-Sri Lanka Conflicts in the Palk Strait

Praha 2018

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Hons, Ph.D.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracovala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 12. srpna 2018

.....

Adriana Benová

Klíčová slova (česky)

Indie, Šrí Lanka, ostrov Kaččatívu, Rámův most, přímořský rybolov, Tamilnádu, Palkův průliv, Rádža z Ramnádu, Sethusamudramský projekt, Mořští tygři, LTTE, Tygři za osvobození Tamilského Ílamu

Klíčová slova (anglicky):

India, Sri Lanka, Katchatheevu island, Rama's bridge, maritime fishing, Tamil Nadu, Palk Strait, Raja of Ramnad, Sethusamudram Project, Sea Tigers, LTTE, Liberation Tigers of Tamil Eelam

Abstrakt (česky)

Bakalářská práce se zabývá spory mezi Indií a Šrí Lankou způsobenými nejasným určením mezinárodních námořních hranic již za dob britské nadvlády. Důsledkem toho rybáři obou zemí dodnes vstupují nelegálně do sousedních vod kvůli rybolovu. Situaci komplikuje nejen boj o neobydlený ostrov Kaččatívu, jež je sporným bodem téměř celé století, ale i vstup třetího nestátního aktéra představovaného teroristickou (původně povstaleckou) organizací Tygrů za osvobození tamilského Ílamu (LTTE), která rozdmýchávala oheň v občanské válce na Šrí Lance. Tato teroristická organizace ohrožovala bezpečnost dané oblasti a následkem toho docházelo k ekonomické stagnaci regionu kvůli nedostatku zahraničních investic.

Práce si dala za cíl analyzovat problematiku, najít kořeny těchto sporů, představit návrhy a opatření, která byla přijata v průběhu let za účelem vyřešení situace, a nakonec zmínit některá řešení pro danou situaci, v níž se obě země nacházejí.

Abstract (in English):

The thesis concerns Indo-Sri Lankan disputes caused by unclear maritime delimitation during the British hegemony. Fishermen of both countries illegally enter into neighboring waters to make a living. Besides this, the uninhabited island Katchatheevu and a non-state actor presented by a terrorist group Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) make the situation harder. This terrorist group threatens the safety of the area and consequently the economy goes down because of lack of investments.

The thesis also aims to analyze the issue between India and Sri Lanka, find its roots, present the proposals accepted during the last century and eventually present solutions.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	GEOGRAFICKO-EKONOMICKÝ KONTEXT	4
2.1	POLITIČTÍ AKTÉŘI	5
2.1.1	<i>Indie</i>	5
2.1.2	<i>Šrí Lanka</i>	5
2.2	PALKOVA ÚŽINA A RYBOLOV	6
2.2.1	<i>Palkova úžina</i>	6
2.2.2	<i>Rybolov</i>	7
2.2.3	<i>Vyčerpání zdrojů v indických vodách</i>	8
2.3	EKONOMICKÁ PROVÁZANOST	9
2.4	TERORISMUS	10
2.4.1	<i>Tygři za osvobození tamilského Ílamu</i>	11
3	HISTORICKÝ VÝVOJ	13
3.1	OSTROV KAČČATÍVU	14
3.2	RÁDŽA Z RAMNÁDU	16
3.3	SMLUVNÍ SNAHY O ŘEŠENÍ	17
3.3.1	<i>Konference 1921</i>	18
3.3.2	<i>Situace po zisku nezávislosti</i>	18
3.3.3	<i>Smlouva 1974</i>	19
3.3.4	<i>Smlouva 1976</i>	21
4	ŘEŠENÍ	21
4.1	TRVALÝ PRONÁJEM KAČČATÍVU	22
4.2	POVOLENÍ PRO RYBÁŘE	23
4.3	MOST MEZI INDÍÍ A ŠRÍ LANKOU	24
4.3.1	<i>Sethusamudramský projekt</i>	24
5	ZÁVĚR	29
6	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:	32
7	SEZNAM OBRÁZKŮ:	35

8	SEZNAM ZKRATEK:	36
	PŘÍLOHA 1.	I
	PŘÍLOHA 2.	V
	PŘÍLOHA 3.	VIII

1 Úvod

Cílem této práce je nastínění příčin a historie sporů v Palkově průlivu mezi Indií a Šrí Lankou a zodpovězení otázky, zda lze situaci zdánlivě vyřešit ke spokojenosti všech zúčastněných. Důvodem pro výběr tohoto tématu se stal fakt, že to, co se původně mohlo jevit jako malá lokální záležitost, obsahuje ve skutečnosti souhrn provázaných příčin a důsledků, které vyústily v konflikt na politické úrovni a poškodily tak křehké vztahy obou zemí.

V první části bakalářské práce se věnuji všeobecnému vhledu do problematiky, kdy jsou představeny obě země a oblast Palkova průlivu. V důsledku geograficko-ekonomického kontextu je zmíněn i terorismus jako jedna z příčin, která bránila jednání a zdárnému konci těchto sporů. Během let 1983 a 2009 totiž probíhala na Šrí Lance krvavá občanská válka, kdy právě tamilští separatisté ze skupiny LTTE rozdmýchávali pomyslný oheň sváru a svými nelegálními aktivitami komplikovali nejen možná jednání, ale také ohrožovali bezpečnost dané oblasti.

Skupina Tygři osvobození tamilského Ílamu (anglicky *Liberation Tigers of Tamil Eelam*, LTTE) byla tamilská separatistická skupina, která usilovala o vytvoření samostatného tamilského státu na severu Šrí Lanky a vedla boj proti šrilanské vládě, který vyvrcholil v občanskou válku, která trvala od roku 1983 až do roku 2009.

Ve druhé části práce se zaměřuji na historický vývoj celého konfliktu a události, které měly vést k definitivnímu vyřešení situace včetně návrhů, které měly za cíl situaci obou zemí včetně suverenity nad ostrovem Kaččatívu vyřešit. Jak už bylo zmíněno, tento spor není totiž otázkou posledních pát let, ale lze ho datovat již do dvacátých let dvacátého století. Bohužel britské panství v Indii a jejich následný odchod z Indie po druhé světové válce byl velmi rychlý a v mnoha ohledech unáhlený a zanechal tak Indii i Šrí Lanku ve složité situaci, která měla praktické dopady na obě země. Pro tuto bakalářskou práci, která se zabývá spory v Palkově průlivu, je pravděpodobně nejpalcivějším pozůstatkem britského panství v Indii nevyjasněná námořní hranice mezi oběma zeměmi, která musela

být vytyčena dodatečně a tvořila tak svár mezi oběma zeměmi.

V poslední třetí části se zabývám konkrétními opatřeními, které by mohly přinést řešení. Jelikož si práce dala za cíl nejen nastínit historii a vývoj těchto sporů, ale i zodpovědět otázku, zda lze a případně jak vyřešit situaci mezi oběma zeměmi. Vzhledem k tomu, že se jedná ve své podstatě o práva indických rybářů lovit v cejlonských vodách, vyvstává zde několik otázek, jak situaci vyřešit. Zaprvé, má smysl obhajovat rybáře, kteří nemohou lovit v indických vodách, jelikož zdroje jsou téměř vyčerpané? Nebylo by lepší vytvořit nový segment pracovního odvětví a nahradit tak rybolov v dané oblasti jiným zaměstnáním? A za druhé, neměla by se vložit do celé situace třetí strana v podobě mezinárodní organizace jako mediátora?

Tato bakalářská práce je navíc doplněna několika mapami, jež jsem sama vytvořila pro jednodušší představení popisovaných míst a doplňují tak popisované části. V příloze lze poté nalézt smlouvy, které byly v průběhu dvacátého století uzavírány mezi oběma zeměmi, vztahující se k danému tématu.

Z hlediska metodologie bude v bakalářské práci použita deskriptivní forma, kdy zásadní budou historické události a fakta. V závěrečné části věnující se konkrétním řešením daného problému bude použito empiricko-analytického přístupu.

Stěžejními literárními prameny pro tuto bakalářskou práci jsou tyto tituly:

SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005. ISBN 81-7062-242-5

PARASHAR, Swati (ed.). *Maritime Counter-terrorism: A Pan-Asian Perspective*. Dorling Kindersley Pvt. Ltd, 2008. ISBN 81-317-0404-1

SUBRAMANYAM RAJU, Adluri a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006. ISBN 81-7304-690-5

Kniha V. Suryanarayana je přehledným podrobným dílem, které bylo zasvěceno problematice v Palkově úžině. Autor nejenže detailně popisuje historické události, ale zároveň vnáší do svého díla i širší kontext, pomocí kterého dovysvětluje jevy a děje, které ovlivňovaly danou situaci. Velký přehled autora ukazuje, že se dokonale vyzná v problematice a pracuje s fakty, které se snaží ověřovat. Nejednou ve svém díle dokonce polemizuje s jinými autory a snaží se vyvrátit či naopak verifikovat jejich tvrzení. Jeho dílo se ukázalo jako stěžejní pro moji bakalářskou práci, jelikož mi umožnilo se orientovat v dané problematice a zároveň mě autor navedl na další použitelné zdroje, které pomohly rozšířit mé znalosti potřebné pro moji bakalářskou práci.

Dalším důležitým zdrojem se staly studie autorů A. Subramanyama Rajua a S. I. Keethaponcalana, kteří se podrobně věnovali smlouvám podepsaným mezi Indií a Šrí Lankou a zároveň se věnují spolupráci mezi oběma zeměmi.

Třetím stěžejním dílem byla kniha S. Parashara, který doplnil výše zmiňované tituly z ohledu bezpečnostního. Jedna věc je pohled ze strany historiků a politologů, ale jinou věcí je pohled přímo od bezpečnostního analytika. Část věnovaná Indii a Šrí Lance popisovala aktivity teroristické skupiny LTTE, která operovala ve vodách obou zemí během občanské války na Šrí Lance a komplikovala již tak složitou situaci mezi oběma zeměmi.

K výběru použité literatury musím zmínit nemožnost získání některých originálních zdrojů či ověření některých informací. Například informace týkající se Rádži z Ramnádu, na základě kterého Indie opravňovala svůj nárok na ostrov Kaččatívu, nebylo možné ověřit, jelikož veškeré dokumenty se nacházejí v Novém Dillí a indická vláda neumožňuje nikomu přístup do archivu. Bohužel se ani požadované dokumenty nenachází v odkazech jiných autorů, a proto jsem byla odkázána důvěřovat zdroji. Informace uvedené v kapitole týkající se tohoto tématu jsou z větší části přejaté od jiných autorů. Celkově jsem čerpala z knih politologů, historiků i bezpečnostních analytiků. Dále jsem pro doplnění kontextu jako zdroje využila přepisy debat v Lók Sabhá (indickém parlamentu), kopie dopisů, přepisy smluv v angličtině, kdy dvě z nich tvoří přílohy této práce. Pro dokreslení situace jsem v omezené míře využívala novinové články. V tomto bodě bych ráda uvedla, že jsem původně chtěla zahrnout do své práce i konkrétní příběhy indických rybářů, ale kvůli

důvěrohodnosti a nemožnosti ověřit si dané informace, které pocházely pouze z novinových článků jako výpovědi poškozených rybářů, jsem od tohoto záměru nakonec upustila.

2 Geograficko-ekonomický kontext

Indie a Šrí Lanka, dvě spolu sousedící země, sdílely společnou historii, kulturu, do jisté míry i jazyk. Vzájemně se ovlivňovaly po celá staletí a nelze pochybovat o tom, že Indie je pro Šrí Lanku důležitým spojencem, a to nejen v ekonomické otázce ale i bezpečnostní. V tomto duchu by se dalo říct, že co zasáhne jednoho, ovlivní druhého. Naneštěstí byly obě země koloniemi jedné velké evropské mocnosti, která je po konci druhé světové války zanechala s nevyjasněnými jurisdikcemi.

Na úvod je nutné vysvětlit, v jaké geografické oblasti se spory odehrávají. Přímořské hranice mezi oběma zeměmi jsou rozděleny do tří nestejně velkých mořských oblastí: Bengálský záliv na severu, Palkův průliv (úžina) ve středu a Mannarský záliv na jihu. (viz. Obrázek 1)

Již několik desetiletí čelí Indie a Šrí Lanka vážné výzvě ovlivňující jejich vztahy v otázce suverenity nad ostrovem Kaččatívu nacházejícího se v Palkově úžině, kde maximální vzdálenost mezi oběma zeměmi je 45 km a minimální vzdálenost činí zhruba 16 km.¹ Zmíněná oblast totiž poskytuje živobytí desítkám tisíc rybářů z obou zemí. Rybolov tradičními nemotorizovanými malými plavidly v Palkově úžině byl a je tradičním zaměstnáním po celá staletí a je velmi důležitou ekonomickou aktivitou lidí žijících na obou pobřežích této úžiny. Nejedná se ale pouze o způsob obživy, ale také o životní styl. Neklid do této oblasti bohužel přinesl třetí aktér představovaný povstaleckou skupinou Tygři za osvobození tamilského Ílamu (*Liberation Tigers of Tamil Eelam*, LTTE), která sídlila na Šrí Lance a usilovala o vytvoření autonomní tamilské země.

¹ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006, str. 9

2.1 **Političtí aktéři**

2.1.1 Indie

Indie zabírající celý indický subkontinent má suchozemské hranice s Bhútánem, Barmou, Nepálem a Čínou a námořní hranice s Pákistánem, Maledivy, Šrí Lankou a Bangladéší. Celková délka jejího pobřeží čítá 8118 km a její exkluzivní ekonomická zóna (EEZ²) zabírá 2,02 milionů km².³ Jeden z jejích 29 svazových států –Tamilnádu, kterého spory zasahují nejvíce - je tahounem mezi producenty ryb a ze států nacházejících se na východě Indie je na prvním místě.⁴ Tento přímořský stát má pobřeží o délce 1076 km, což je 13% celkového podílu Indie a 0,19 milionů km² exkluzivní ekonomické zóny tvořící 9,4% podíl.⁵ Přestože je tento svazový stát klíčovým producentem ryb, kvůli neregulovanému rybolovu došlo k razantnímu úbytku mořských zdrojů v tamilských vodách.

2.1.2 Šrí Lanka

Situace na Šrí Lance je odlišná. Tento ostrovní stát má hranice pouze s Indií a Maledivy a jeho pobřeží čítá 1800 km. Velká část populace tudíž žije v pobřežních oblastech a rybolov je důležitý nejen pro pobřežní obyvatelstvo Šrí Lanky, jelikož představuje způsob jejich života, ale tvoří nedílnou součást ekonomiky jako zdroj práce, potravy, výživy a zahraničních příjmů z exportu.

Rybolov je taktéž jedno z hlavních zaměstnání v tamilských oblastech na severu a má na Šrí Lance dlouholetou tradici. Ale po roce 1983 došlo k jeho poklesu z důvodu etnického konfliktu na severu a východě Šrí Lanky mezi Sinhálci a Tamily. Zhruba 38 %

² Výlučná (exkluzivní) ekonomická zóna je oblast moře do vzdálenosti 200 námořních mil (370 km) od pobřeží daného státu.

³ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 12

⁴ DURAI, Joseph a SRINIVASAN, R. *Status of Fisheries Development in Tamil Nadu*. Fishing Chimes, Visakhapatnam, Vol. 22, April 2002, str. 55-59

⁵ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 13

produkce pocházelo právě z těchto severních oblastí – Džaffna, Mullaitivu a Mannar. Podle statistik uvedených vládni agenturou v Džaffně, Džaffna vyprodukovala 48 776 tun ryb v roce 1983, ale v roce 2000 už pouhých 2211 tun.⁶

Občanská válka ovlivnila situaci na severu v jednom velmi důležitém aspektu, kterým je bezpečnost. Pobřežní rybářské regiony byly totiž častými cíli bombových útoků, což zapříčinilo, že se mnoho Tamilů rozhodlo utéct do Tamilnádu, kde získali uprchlický statut.⁷ Z tohoto důvodu se vláda rozhodla zakázat rybolov kolem severní části ostrova a zahrnula některé vesnice do tzv. zón s vysokou ostrahou. Tato bezpečnostní opatření trvají dodnes.

Šrilanská vláda na ochranu svého území, obyvatel a přírodního bohatství, vyslovila cíle a strategie týkající se politiky v otázce rybolovu následovně:⁸

- Představit nové a moderní technologie,
- Poskytnout podporu infrastruktury jako jsou přístavy a přístupové cesty,
- Ochránit EEZ,
- Založit export na více produktech,
- Obohatit zdevastovanou faunu a flóru,
- Využívat nevyužívané zdroje ryb.

2.2 Palkova úžina a rybolov

2.2.1 Palkova úžina

Palková úžina se jmenuje po Robertu Palkovi, guvernérovi madráské vlády mezi léty 1755 až 1763. V jistém slova smyslu by se Palkova úžina dala považovat za vnitrostátní pobřežní vody, jelikož jsou obklopené pevninou a naprosto nevhodné pro navigaci velkých nákladních lodí kvůli mělčinám, proudům a korálovým útesům. Úžina je běžně během

⁶ Statistical Hand Book, Jaffna District, 2002

⁷ SURYANARAYAN, V. *Sri Lankan Refugees in Tamil Nadu: Humanitarian Concerns and Security Needs*. New Delhi, 2003, str. 39-60

⁸ Government of Sri Lanka, *Regaining Sri Lanka: Vision and Strategy for Accelerated Development*, Colombo, 2002, str. 64-65

roku klidná, výjimku představují období dešťů, kde monzuny vytvářejí bouřlivé podmínky. Pobřeží této úžiny se skládá z korálových útesů, mangrovníků, laguny a mořského ekosystému. Sezóna rybiho tření zde začíná v říjnu a trvá až do února. Vrchol této sezony je v období mezi prosincem a lednem.⁹

Při pohledu z letadla na Palkovu úžinu lze vidět obrovskou flotilu rybářských lodí a traulerů plujících od pobřeží Indie i Šrí Lanky. Tato velká skupina loďek nerozpoznává teritoriální vody nebo hranice, což způsobuje nesčetné problémy, a proto diplomatické služby obou zemí mají plné ruce práce s vysbozováním zatčených rybářů. Všeobecně ve světě platí, že rybáři nerespektují námořní hranice uměle vytvořené lidmi. Oni se jednoduše plaví tam, kde jsou zdroje obživy. V kontextu tohoto indicko-šrilanského konfliktu navíc vysoká poptávka po luxusních mořských plodech zvýšila cenu za tyto produkty a přiměla tak i soukromé podnikatele vstoupit do hry a zvýšit konkurenční boj o zisk tolik žádaných mořských produktů.

Jádrem sporu se tak staly velmi lukrativní a na krevety bohaté oblasti kolem ostrova Kaččatívu nacházejícího se nyní ve šrilanských teritoriálních vodách. Stručně řečeno, tato problematika zasahuje do více rovin- bezpečnostní, environmentální, ekonomické, politické i sociální. To celé činí z problému otázku národní či dokonce nadnárodní priority, jelikož musí být oběma zeměmi použity nejen diplomatické síly, ale i pobřežní a námořní jednotky.

2.2.2 Rybolov

Rybolov hraje důležitou roli v ekonomice Indie i Šrí Lanky. Rybaření je zdrojem levné a výživné potravy, vytváří pracovní příležitosti, přináší příjmy, a to nejen z exportu, ale podporuje i druhotné zpracování surovin. Roční průměrný výlov v Palkově průlivu na jednu loď představoval zhruba 234 až 457 kg ryb.¹⁰ Bohaté oblasti, především na šrilanské straně mezinárodní hranice, se staly sporem nejen mezi rybáři obou zemí ale i mezi rybáři

⁹ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 7

¹⁰ *Trawl Fishing in Tamil Nadu: An Appraisal*. Marine Fisheries Information Services, No. 175. January, February, March 2003, str. 1-5

a námořnictvem. Především indiští rybáři byli zastrašováni, štváni, někteří byli dokonce zadrženi, na některé bylo i stříleno. Jejich úlovky často končily na dně moře. Posledních pár let údajně bylo naplněno i případy smrtí, ale je obtížné dohledat relevantní a důvěryhodné zdroje. To, co činí šrilanské vody tak atraktivními pro indické rybáře, jsou snadno dostupné a hojně se vyskytující krevety. Důvodem velkého výskytu těchto živočichů je zákaz rybolovu vydaný šrilanskou vládou na podporu obohacení přírodních zdrojů a ochranu obyvatel severních oblastí proti teroristům z LTTE. Krevety se původně nacházely v početném množství i na indické straně, protože dlouhou dobu pojidání krevet bylo považováno za důvod cholery a zažívacích potíží. Ale poté, co se staly krevety vyhledávanou delikatesou v Japonsku a Spojených státech amerických, jejich export významně vzrostl.¹¹

2.2.3 Vyčerpání zdrojů v indických vodách

V padesátých letech se z Indie začaly vyvážet mražené krevety. S vzrůstající poptávkou po této delikatese v USA a Japonsku se změnila indická vládní politika. Ta umožnila neomezený výlov tohoto mořského živočicha a finančně podporovala domnělou modernizaci v této oblasti podnikání, jelikož technologie a prostředky pro rybolov byly považovány za zastaralé. Profesor John Kurien situaci popisuje následovně: „V očích obchodníků byl problém tradičních rybářů způsoben nízkou produktivitou, která vedla k chudobě. Jako „lék“ proti chudobě se tím pádem jevil zvýšení produkce i výkonnosti. Přesněji řečeno přechod od tradičních zastaralých lodí k motorizovaným člunům používaných ve vyspělých zemích jako jsou Velká Británie, Norsko apod.“¹²

Tento technologicky modernizovaný přístup způsobil příliv nových motorizovaných lodí, které lovily velké množství ryb, aniž by umožnil přirozenou obnovu mořských zdrojů. Nejrozsáhlejšími a nejvýdělečnějšími vývozními artikly se staly kromě krevet žabí stehýnka a humři. Hlavními vývozními trhy bylo již zmiňované Japonsko, USA, dále Čína a Hong Kong, dnešní Evropská Unie, západní a jihovýchodní Asie. Začátkem 90. let 20.

¹¹ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 7

¹² KURIEN, J. *Entry of Big Business into Fishing: Its Impact on Fish Economy*. Economic and Political Weekly. Bombay, September 9 1978, str. 1557-1565

století vývoz mořských produktů byl čtvrtým exportním artiklem, hned po drahokamech, bavlně a tkaninách.¹³

V důsledku tohoto nešetrného zacházení s mořskými zdroji došlo k vyplenění indických vod, které v tuto chvíli postrádají dostatečné množství jakýchkoliv ryb pro obživu indických rybářů. Aby se uchránila zbývající fauna a flóra, rozhodla se vláda státu Tamilnádu v roce 2001 podstoupit důležitý krok - 5. ledna zakázala rybolov mechanickými traulery a loděmi od Tiruvallurského distriktu až k městu Kanjakumáří a to každý rok po dobu 45 dní od 15. dubna do 29. května.¹⁴ Tento zákaz koresponduje se sezonou, kdy v těchto vodách dochází ke tření ryb, ale aby bylo dané opatření efektivní, muselo dojít k synchronizaci s jurisdikcí i v okolních indických státech Ándhrapraděši a Kérale.

Bohužel rybářské směrnice se kdysi zaměřovaly především na modernizaci lodí, aniž by zvažovaly důsledky, jež to mohlo mít pro rybáře. Státní strategie se soustředily na zisky a problematiku s tím spojenou.¹⁵ S rozvojem na Šrí Lance to bylo úplně stejné. Vzestup těžební kapacity byl způsoben uvedením motorizovaných člunů. Výsledkem se tedy stalo vstoupení aktérů i mimo rybářské kasty (rodiny) a uvedení nových motorizovaných traulerů. Problém nových modernizovaných lodí spočíval ve škrábání mořského dna rybářskými sítěmi, které se tím pádem ničilo, navíc sítě poškozovaly larvy a jikry zahrabané v mořském dně, a stejně tak docházelo k ničení korálových útesů, které představovaly úkryty pro ryby v době tření.

2.3 Ekonomická provázanost

Indie je jedním z nejbližších ekonomických partnerů Šrí Lanky a obě země v roce 1998¹⁶ podepsaly dohodu o volném obchodu. Indie se významně podílela i na rozvoji turismu na Cejlonu. Obchod mezi oběma zeměmi je vzájemný a probíhá právě skrze moře.

¹³ KENT, G. *Fish and Nutrition in India*. Food Policy. Oxford. May 1987, str. 161-175

¹⁴ Notification Issued by the Department of Fisheries, Government of Tamil Nadu, January 5, 2001

¹⁵ SUBRAMANIAM, Ajanta a KALAVATHY, MH. *Between the Devil and the Deep Sea*. Frontline. November 18, 1994, str. 77-83

¹⁶ *India-Sri Lanka Free Trade Agreement (1998)*. Government of India: Ministry of Commerce and Industry. Dostupné online http://commerce.nic.in/trade/international_ta_indsl_1.asp

Hlavními vývozními artikly ze Šrí Lanky jsou koření, luštěniny, kokosové výrobky, grafit, přírodní kaučuk, organické chemikálie, drahokamy a polodrahokamy, umělá pryskyřice, celulóza, papírové výrobky a čaj. Indie vyváží ovoce, zeleninu, rybářské výrobky, surovou bavlnu, kůže, drogy, léčiva, barvy, sklo, keramiku, plastové a kovové výrobky, železo a ocel.

Jenže většina obchodu mezi oběma zeměmi je „neoficiální.“ Nelegální obchod získal na významu, a proto se pašování skrze Palkovu úžinu stalo jednou z výdělečných činností místních obyvatel. Tři základní artikly pašování jsou 1) drogy, 2) zbraně a náboje a 3) spotřební zboží. Drogy, především heroin, jsou nakoupené v Afghánistánu, pašovány z Pákistánu do jižní Indie a odtud na Šrí Lanku. Instrukce obou zemí se dohodly, že budou sdílet informace o drogách a pašerácích, ale to se ukázalo jako nedostatečné vzhledem k vyšší míře korupce. Zbraně a náboje putovaly především z Indie pro členy povstalecké skupiny LTTE. Tuto činnost konkrétně zajišťovaly Mořští tygři (námořní křídlo LTTE). Spotřební zboží jako je zlato, stříbro, drahokamy, skořice, kardamom, hřebíček, audio/video kazety a rekordéry a všeobecně elektronika byly pašovány ze Šrí Lanky. Zatímco z Indie mířily na Cejlon textilie, léčiva, ocelové výrobky ale i tradiční sárí a sarongy.

2.4 Terorismus

Od doby kdy vypukla občanská válka na Šrí Lance v roce 1983, zóna na moři mezi Indií a Šrí Lankou se stala velmi bouřlivou a zásadně ovlivnila nejen zájmy indických či cejlonských rybářů. Kromě nepokojů způsobených nelegálním povstaleckým hnutím Tamilů (LTTE), se objevilo mnoho případů pašování zbraní a drog, pirátských aktivit a útoků tamilských partyzánů na námořnictvo. Severní pobřežní Šrí Lanky sloužilo jako logistické centrum pro nelegální aktivity prováděné dealery, zatímco indické pobřeží jako základna.

Je otázka, zda se obyvatelé obou zemí přidávali k povstalcům dobrovolně či byli nuceni, ale dá se předpokládat, že docházelo k oběma případům, a to tedy že se přidávali pod pohrůžkou i ze sympatií. Nelegální obchod totiž přinášel lákavé výdělky, které se staly motivací pro ty, kteří museli žít své rodiny. Těmito pašeráckými aktivitami se zabývali již zmiňovaní Mořští Tygři (*Sea Tigers*), kteří kalili vody v Palkově úžině. Tyto námořní

jednotky povstalecké organizace LTTE se ukázaly jako nezanedbatelná bojovná síla. Podle singapurského politologa Rohana Gunaratny Mořští tygři prohlásily severovýchodní vody za „teritoriální vody tamilského Ílamu“ a všechna netamilská plavidla v těchto vodách za „legitimní armádní cíle.“ To znamená, že požadovali udělení nejen de facto statusu námořnictva, ale trvali i na vytvoření prozatímní administrativní správy – jejich slovy se jednalo o „kontrolu mořských a pobřežních zdrojů přiléhajících moří a možnost je regulovat.“¹⁷

2.4.1 Tygři za osvobození tamilského Ílamu

LTTE, která v 80. letech tvořila malou povstaleckou skupinu, se transformovala v nadnárodní organizaci s vlastní rozsáhlou sítí pro investice, rekrutování nových členů, jejich trénink, propagandu, zisk zbraní a transport. Hlavními vojenskými výzbrojnými zdroji byly země jako Afghánistán, Kambodža, Ukrajina, Thajsko a Barma. Jejich lodě byly využívány především pro transport zboží a zbraní na Šrí Lanku.

Přestože byli Tygři považováni za povstaleckou organizaci, jejich struktura se více podobala konvenčním armádním silám. Měli silnou pěchotu, námořní křídlo (Mořské tygry, *Sea Tigers*), leteckou jednotku, efektivní zpravodajskou službu a nemilosrdné sebevražedné komando (Černé Tygry, *Black Tigers*), jehož členy byly ženy i muži. Toto komando bylo založeno v roce 1990 a mezi jejich praktiky patřilo užívání malých lodí, které byly plně naloženy výbušninami. Zahalení ve tmě se přiblížili ke svému cíli, odpálili nálože a doslova obětovali vlastní životy.¹⁸

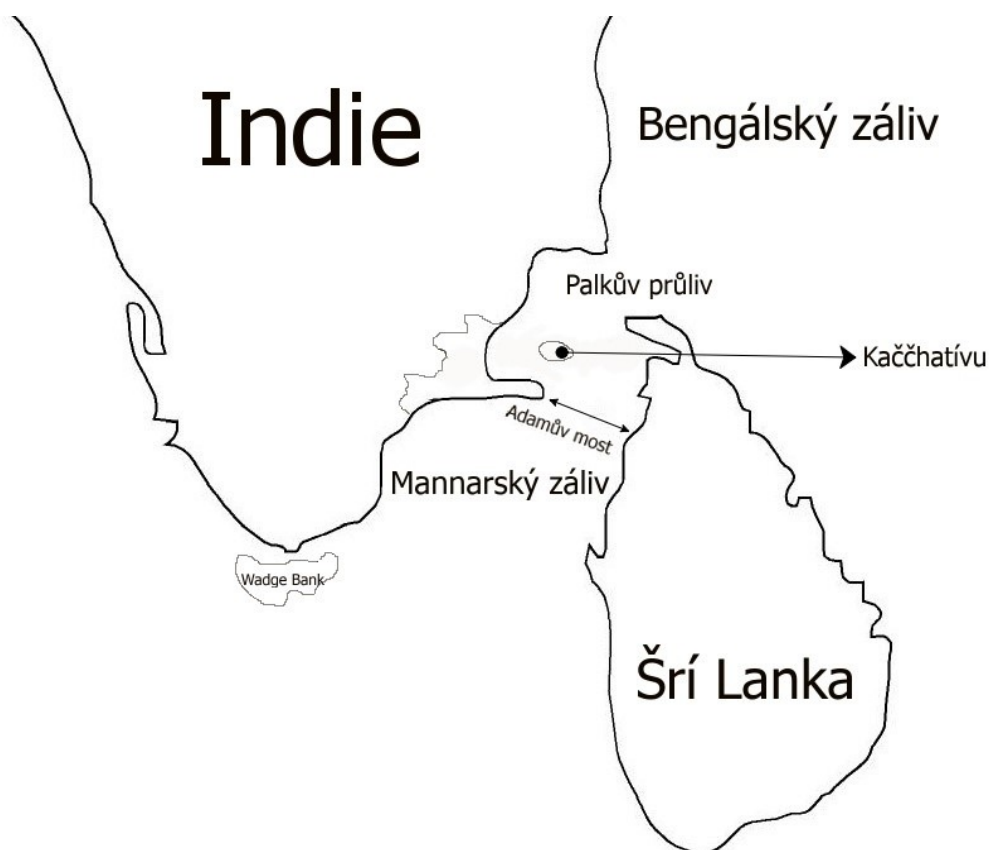
Jednoduše řečeno, LTTE byla jedna z mála guerillových skupin, která mohla konkurovat základním pilířům armádních sil. Přesná čísla o počtech členů jsou udržována v tajnosti, ale předpokládá se, že bojovné jednotky LTTE představovaly sílu o pěti až

¹⁷ GUNARATNA, R. *Trends in Maritime Terrorism – The Sri Lanka Case*. Lanka Outlook. Autumn 1998

¹⁸ PARASHAR, Swati (ed.). *Maritime Counter-terrorism: A Pan-Asian Perspective*. Dorling Kindersley Pvt. Ltd, 2008, loc. 5387-5396

deseti tisících členů. Z toho podle šrilanských tajných služeb Mořští Tygři čítali mezi dvěma až třemi tisíci členy.¹⁹

Severní oblasti Šrí Lanky se tak staly cíli mnoha útoků, což mělo velký vliv na dění v této oblasti. Důsledkem bojů uprchlo mnoho lidí do Tamilnádu. Šrilanská vláda se kvůli zajištění bezpečnosti rozhodla prohlásit oblast za zakázanou zónu, což vedlo k úplnému zastavení rybolovu v této oblasti. Na druhou stranu právě tato prohibice vedla k tomu, že se ve šrilanských vodách nachází velké množství krevet, zatímco krevety na indické straně hranice jsou téměř vymizelé.

Obrázek 1 Mapa Palkova průlivu

¹⁹ PARASHAR, Swati (ed.). *Maritime Counter-terrorism: A Pan-Asian Perspective*. Dorling Kindersley Pvt. Ltd, 2008, loc. 9422

V této specifické otázce indicko-šrilánských vztahů bych si dovolila uvést dvě poznámky. Zaprvé, podle Memoranda pochopení²⁰ došlo k dohodě mezi šrilánskou vládou a Tygry za osvobození tamilského Ílamu (LTTE) o zrušení veškerých omezení týkajících se rybolovu ve šrilánských vodách. Toto memorandum se nevztahovalo na severní oblasti Šrí Lanky, které jsou zahrnuty v zóně se zvýšenou ostrahou. Výsledkem jednání mělo být ujištění, že vysídlení šrilánští tamilští rybáři mohli pokračovat v rybolovu bez omezení, ale případy pytláctví dodnes nejsou výjimečnou záležitostí.²¹ Zadruhé, mnoho aspektů vztahu obou zemí včetně sporu týkajících se rybářských práv bylo a je diskutováno v médiích. Bohužel neexistují téměř žádné zmínky o pytláčení šrilánských rybářů v indických vodách. Ano, indiští rybáři často pytláčí ve šrilánských vodách, ale stejně tak šrilánští rybáři loví v sousedních vodách – především v Arabském moři, dále u pobřeží Kéraly, blízko Lakšadvípu a Minikojských ostrovů. Často také vstupují do indické exkluzivní ekonomické zóny, kde loví tuňáky.²²

3 Historický vývoj

Hlavní problematika celé záležitosti spočívá ve sporném či nejasném vlastnictví ostrova Kaččativu a rybolovem kolem ostrova. Obě země byly kdysi koloniemi imperiální mocnosti, Velké Británie, proto nebyly jasně stanoveny námořní hranice. Tuto otázku bylo nutné vyřešit po zisku nezávislosti, ale vzhledem k rychlosti s jakou Velká Británie opouštěla Indii, nelze říci, že by byla této záležitosti věnována příliš velká pozornost.

Jelikož rybolov byl pro mnohé venkovské rybáře žijící pod hranicí chudoby jediným zdrojem obživy, nebylo překvapivé, že při pronásledování kořisti překračovali mezinárodní hranice, především pokud zdroje uvnitř teritoriálních vod byly vyčerpané. Proto se museli vydávat dále od pobřeží do hlubších vod, kam ale neměli potřebné

²⁰ Memorandum pochopení (A memorandum of understanding, MoU) je bilaterální či multilaterální dohoda, která vyjadřuje sblížení stran. Jedná se o jakousi oficiální alternativu slovní džentlmenské dohody.

²¹ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 45-46

²² SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 5

vybavení. Navíc tyto oblasti byly doménou rybářů s motorizovanými loděmi, kteří si mohli dovolit strávit na moři i několik dní. V důsledku překračování hranic docházelo k zatýkání a trestání rybářů, bohužel v mnoha případech porušování lidských práv nebylo výjimkou. Přitom věznění rybářů je v rozporu s článkem 73 mezinárodní smlouvy o mořském právu UNCLOS-III.²³

Z pohledu šrilánské vlády se spory týkaly nejasného vlastnictví ostrova Kaččatívu, který dodnes představuje nejen strategickou ale i ekonomickou hodnotu, a to i přestože tuto skutečnost obě země oficiálně nepřiznaly. V následujících odstavcích se pokusím vysvětlit snahy o vyřešení této nepříjemné situace a pro začátek zmíním základní informace o ostrově Kaččatívu a nárok Indie na něj jako součást území, které kdysi patřilo indickému Rádžovi z Ramnádu, viz níže.

3.1 Ostrov Kaččatívu

Kaččatívu, ostrov nacházející se v Palkově úžině (viz. Obrázek 2), leží 10,5 mil jižně od Delftského ostrova (Šrí Lanka) a 12 mil od nejbližšího pobřežního bodu Indie – Ráméšvarámu. Britové používali ostrov od roku 1920 jako námořní dělostřeleckou strelnici a muniční sklad během druhé světové války. Jedná se o pusté, neobydlené místo bez pitné vody. Tento ostrov je jednu míli dlouhý (1,6 km), 300 yardů široký (274 m), jeho plocha zabírá 285,2 akrů (1,15 km²).²⁴ Tamilští rybáři využívali tradičně ostrov jako zastávku pro sušení sítí a ryb. Nachází se zde katolický kostel sv. Antonína, ochránce rybářů před neklidným mořem a nepříznivým počasím. Předpokládá se, že kostel postavil na počátku 20. století rybář z Ráméšvarámu, aby splnil slib.²⁵ Nejen tamilští ale i šrilánští rybáři se sjíždějí na ostrov každým rokem na konci března na týden trvajícím náboženským festival.

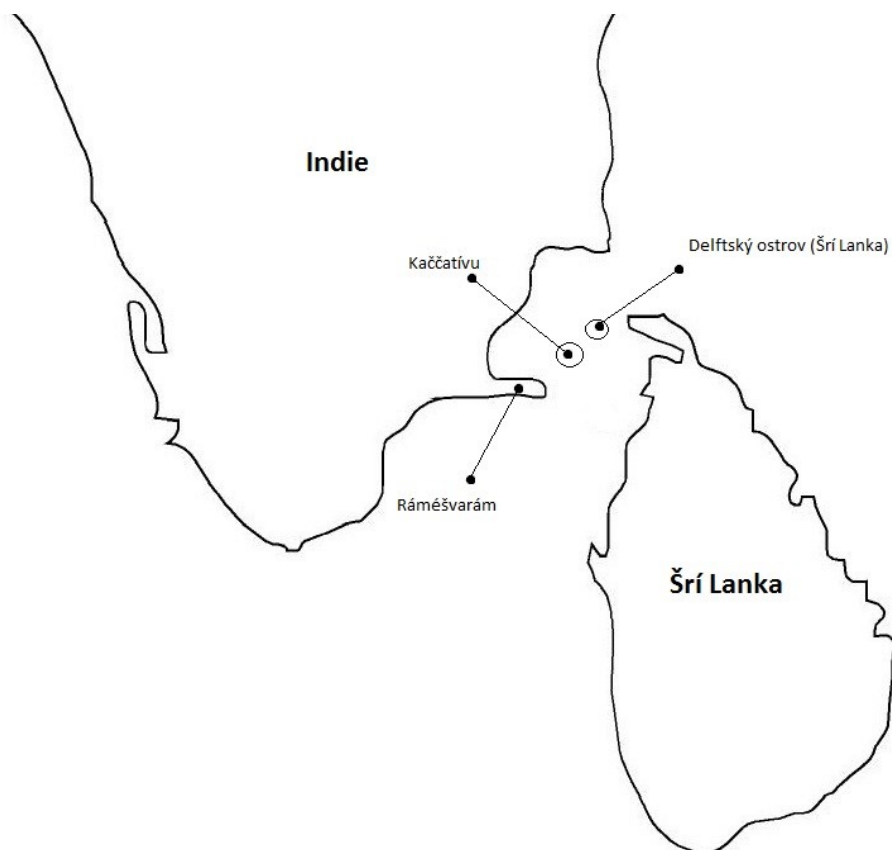
²³ RUMLEY, Dennis- CHATURVEDI, Sanjay- SAKHUJA, Vijay (ed.). *Fisheries Exploitation in the Indian Ocean*. Singapore: ISEAS Publishing, 2009, str. 163

²⁴ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 68

²⁵ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 67

Indie si od počátku nárokovala vlastnictví ostrova na základě práv zamídnára z Ramnádu (součást Tamilnádu). Avšak Indíra Gándhiová o ostrově prohlásila, že se jedná pouze o skalnatý útvar bez strategické hodnoty a bez jakékoliv konzultace s tamilskou vládou v roce 1974 podepsala dohodu, která zaručovala vlastnictví a suverenitu Šrí Lanky nad sporným ostrovem.²⁶

Jenže vláda indického svazového státu Tamilnádu a především indiští rybáři nesouhlasili s předáním ostrova. Věřili, že sporný ostrov byl Šrí Lance dán nespravedlivě, a proto tamilští rybáři nadále vstupovali do cejlonských vod rybařit, jak byli zvyklí po dlouhá léta. Na svou obranu prohlašovali, že i šrílančané překračovali hranice a lovili v indických vodách tuňáky.²⁷

Obrázek 2 Ostrov Kaččatívu

²⁶ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006., str. 22

²⁷ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 5

Šrilanská vláda dodnes odmítá nová jednání. Mahinda Rádžaparakša, tehdejší premiér Šrí Lanky, trval na tom, že je nemožné vrátit ostrov zpět, jelikož jeho předání Cejlonu Indírou Gándhiovou bylo uznáno mezinárodní komunitou a tím pádem je nezvratitelné.²⁸

Je až s podivem, jak obě země hájí nárok na ostrov, o němž prohlašují, že je strategicky i ekonomicky bezvýznamný. Avšak jak vysvětlím v dalších kapitolách, nemusí se jednat pouze o otázku principu, ale o skryté záměry. Přestože tento ostrov představuje palčivý problém ve vztazích obou zemí, ani jedna z nich nechce překročit únosnou mez trpělivosti a diplomatického taktu. Například tehdejší indický premiér Džaváharlal Nehru se jednou vyjádřil k této záležitosti následovně: „Proč bychom se měli dívat chamtivě na Cejlon? To neděláme. Ale pravdou je, že zde panuje strach. A právě kvůli tomuto strachu prosím parlament, aby neříkal nic, co by mohlo tento strach rozvířit. Měli bychom zacházet a jednat s Cejlonem přátelsky, a to i přestože odpověď může být nepřátelská.“²⁹

3.2 Rádža z Ramnádu

V úvodu této kapitoly jsem zmiňovala, že Indie si nárokovala vlastnictví ostrova Kaččatívu na základě zamíndárských práv Rádži z Ramnádu. Slovo „zamíndár“ je perského původu znamenající „správce či držitel půdy.“ Přípona „-dár“ implikuje jistý stupeň kontroly, ale nemusí nutně znamenat vlastnictví.

Zamíndárství bylo v Indii hluboce zakořeněné, proto pochopitelně když Indie přešla pod správu Britů v roce 1858, přejala britská vláda v Indii s menšími úpravami tento zavedený zamíndárský systém, který umožňoval jistou míru samosprávy, ale přesto celky zůstaly integrální součástí Britského Rádže. V předvečer indické nezávislosti (15. srpna

²⁸ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006. Str. 28

²⁹ NEHRU, Jawaharlal. *India's Foreign Policy: Selected Speeches*, September 1946 – April 1961. New Delhi, 1983. Str. 298

1947 pozn. autora) bylo celých 57 % rozsáhlých indických oblastí zahrnuto v tomto zamíndárském systému.³⁰

Co se týče Rádži z Ramnádu, ten obdržel ostrov Kaččativu za stanovený poplatek od indické vlády v roce 1902 a to za podmínky, že daná oblast stále zůstane formální částí Indie.³¹ Proto by vlastnictví ostrova Kaččativu nemělo být jádrem sporu, jelikož tento ostrov byl nedílnou součástí Indie až do roku 1974 (kdy došlo k jeho předání Šrí Lance, pozn. autora). Zamíndárství bylo sice v roce 1948 zrušeno na základě zákona o zrušení zamíndárství (Zamindari Abolition Act), ale ostrov a vše, co patřilo Rádžovi z Ramnádu, stále zůstalo součástí Indie pod madráskou správou.

Bohužel je velmi obtížné dohledat originální doklady týkající se Rádži z Ramnádu, protože veškeré dokumenty jsou dnes ve vlastnictví indické vlády, nachází se v Novém Dillí a vláda není ochotna odtajnit své archivy ani povolit do nich přístup. V současné době jsou považovány za nejvěrohodnější zdroje zápisky madurajského právníka Džany K. Krišnamúrthy, který byl prezidentem strany Bháratíja džanata party (BJP), vedl nesčetné diskuze přímo s Rádžou z Ramnádu a měl možnost nahlédnout do některých dokumentů ještě předtím, než byly odvezeny do Nového Dillí.³²

3.3 Smluvní snahy o řešení

Jelikož se neshody mezi oběma zeměmi začaly stupňovat, v průběhu desetiletí se několik činitelů pokusilo nalézt řešení. Dodnes se nepodařilo situaci vyřešit, ani uklidnit. Ba naopak, každý nový pokus o smír rozdmýchal ještě větší oheň. Za zmínku stojí konference z roku 1921, která se datuje jako první pokus o vyřešení situace a to ještě v době britské nadvlády.

³⁰ SINGH, H. *Land Reforms in India: Promises and Performance*. New Delhi, 1992, str. 14

³¹ *Kachchativu Question*. Indian Journal of International Law, vol. 8. 1968, str. 49-51

³² KRISHNAMURTHY, K. *Why Ceylon wants our Kachchativu?* Organiser, New Delhi, 31 March 1966

3.3.1 Konference 1921

Problémy mezi Indií a Šrí Lankou spojené s vlastnictvím ostrova Kaččatívu začaly ve 20. letech 20. století. Proto došlo 24. října 1921 k setkání představitelů Madrásu (oblast Indie) a Šrí Lanky v Kolombu, aby se obě strany dohodly na vytyčení hranic v Palkově úžině a Mannarském zálivu. Šrilanská delegace požadovala, aby ostrov Kaččatívu a přilehlé 3 míle západně spadaly do šrilanských vod.³³ Britsko-indická strana byla ovšem nepřipravená na tuto situaci, neměla žádné instrukce, zda přijmout či odmítnout takovýto nárok. Byla schopna poukázat pouze na to, že Kaččatívu patřilo Rádžovi z Ramnádu.³⁴ Jako kompromis byla nakonec určena hranice 3 míle západně od Kaččatívu, ale pro rybářské účely delimitace nebyla závazná a nebyla otázkou teritoriality. Cejlonská strana považovala tuto dohodu za tichý projev souhlasu, avšak indická vláda napadla opodstatněnost této dohody, nakonec ji nepodepsala a veškerá jednání skončila bez výsledku až do roku 1974.

3.3.2 Situace po zisku nezávislosti

Po zisku nezávislosti vlastnictví ostrova bylo často diskutovanou otázkou jak v parlamentu, tak i v médiích. V roce 1949 chtěla Indie uskutečnit námořní cvičení v Palkově úžině a užít Kaččatívu jako cíl bombardování. Šrí Lanka okamžitě namítla, že ostrov je součástí šrilanského území a Nové Dillí musí požádat o povolení šrilanskou vládu. Naopak v roce 1955 chtěl Cejlon použít ostrov k leteckému cvičení a žádal Indii o spolupráci, jelikož se indická letadla také pohybovala v této oblasti, ale neúspěšně.³⁵ V březnu 1956 naznačila Šrí Lanka Indii, že jejich letectvo by rádo použilo ostrov k nácviu bombardovacích akcí, což mělo okamžitou reakci v indickém parlamentu, který to považoval za okupaci indického teritoria Cejlonem. Tyto vášnivé reakce zarazil premiér Džaváharlal Nehru, který řekl, že pro to neexistují adekvátní informace.³⁶ Indická vláda

³³ Kopie dopisu z konference je součástí přílohy 2.

³⁴ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 72

³⁵ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 73-74

³⁶ Lok Sabha Debates, 28 March 1956, Cols 1683-1684

tedy požádala o odsunutí rozhodnutí použít ostrov k leteckým účelům z důvodu ne zcela jasného vlastnictví ostrova.³⁷ V roce 1956 vydala Indie prohlášení o rozšíření svých teritoriálních vod z 3 námořních mil na 6. V roce 1957 si také nárokovala pravomoc na přilehlou oblast čítající 100 námořních mil od vnější hranice indických teritoriálních vod s důvodem ochrany mořských zdrojů. Ještě v témže roce Šrí Lanka následovala indický příklad a také rozšířila své teritoriální vody na 6 mil od pobřeží a nárokovala si rybářská práva na přilehlých 100 námořních mil od hranice teritoriálních vod. A nakonec v září 1967 Indie rozšířila své teritoriální vody na 12 mil a Cejlon podnikl stejná opatření v roce 1970.³⁸

Napětí mezi oběma zeměmi se postupem času stále stupňovalo, a proto Indie přistoupila k jednání se Šrí Lankou, jehož výsledkem byla smlouva z roku 1974, která měla za cíl vyřešit situaci jednou provždy.

3.3.3 Smlouva 1974

Dohoda z 28. června roku 1974 přisoudila ostrov Kaččatívu Šrí Lance. Ve skutečnosti už v roce 1973 bylo jasné, že se Indie raději vzdá vlastnictví „nevýznamného“ ostrova než, aby poškodila křehké vztahy se svým jižním sousedem. Sama Indíra Gándhiová o ostrovu mluvila jako o „pouhé skále, která není ani ostrovem, natož aby měla jakoukoli strategickou hodnotu.“³⁹ V lednu 1974 proto navštívila šrilánská premiérka Sirimavó Bandaranáiké Indii kvůli Dohodě o námořní hranici mezi Indií a Šrí Lankou (the Maritime Boundary Agreement), která měla určit hranice v Palkově úžině, ujasnit vlastnictví ostrova Kaččatívu a k tomu vztahujících se záležitostí. Vzdání se Kaččatívu bylo přijatelným diplomatickým řešením pro Indii, jak zlepšit vztahy se svým sousedem. Jak později vyjádřilo samotné indické ministerstvo zahraničí: „Nedávná dohoda se Šrí Lankou ohledně rozdělení historických vod v Palkově úžině, která také přátelsky vyřešila

³⁷ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 74

³⁸ CHANDRASHEKHARA RAO, K.. *The New Law of Maritime Zones, with Special Reference to India's Maritime Zone*. New Delhi, 1983

³⁹ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 85

problematiku (vlastnictví) ostrova Kaččatívu, je důkazem, že Indie zahrnuje do své strategie nejen upřímnost ale i udržení vzájemných přátelských vztahů se svým sousedem.“

40

I druhá strana vnímala tento krok Indie jako důkaz přátelského jednání vůči Šrí Lance. Ve svém projevu k Indíře Gándhiové Sirimavó Bandaranaike řekla: „V roce 1973 (I. Gándhiová) přijala mé pozvání a navštívila Šrí Lanku. Spolu jsme diskutovaly o Kaččatívu a demarkační linii mezi našimi zeměmi a výsledkem se stala přátelská dohoda, která přináší výhody jak Indii, tak Šrí Lance. S velkou úctou musím říct, že ačkoliv mezi oběma zeměmi existovaly nevyřešené otázky, premiérka se jala je vyřešit s maximálním pochopením, vážeností a vstřícností vůči šrilánskému pohledu na věc. Vždy představovala váženého státníka při řešení jakýchkoli problémů se Šrí Lankou, ať už byly malé či velké, nikdy se vůči Šrí Lance nechovala jako k malé sestře.“⁴¹ Avšak ne všichni považovali tuto dohodu za přátelskou. Například politik a pozdější premiér Indie Atal Bihári Vádžpéjí prohlásil, že dohoda z roku 1974 je kapitulací Indie.⁴²

Přestože Kaččatívu touto dohodou patřilo Šrí Lance, práva indických rybářů a náboženských poutníků navštěvovat ostrov zůstala stejná, jako před podepsáním dohody – žádné pracovní povolení nebo cestovní vízum nesmělo být vyžadováno. Dohoda také uváděla v článku 5, že čluny obou zemí mohou využívat stejných práv na obou stranách hranice tak, jak tomu bylo dříve. (viz. Příloha 2). Jenže článek 5 nespécifikoval nijak blíže práva, proto jeho vyložení bylo nejednoznačné. Podle V. Súrjanarájana, který řešil problém s výkladem tohoto článku při psaní své knihy, v rozhovoru s představiteli šrilánského ministerstva zahraničí obdržel zajímavé vysvětlení. Podle úředníků ministerstva článek neříkal nic o rybářských právech, ale hovořil pouze o právu rybářů sušit na ostrově své sítě a poutníkům umožňoval navštěvovat ostrov pro náboženské účely.⁴³ I zde ale vyvstává

⁴⁰ Ministry of External Affairs Annual Report, 1974-1975. New Delhi 1975, str. 24

⁴¹ BANDARANAIKE, Sirima RD. *Outstanding Woman of the Century*, G. Parthasarathy and HY Sharada Prasad, Eds., Indira Gandhi: Statesmen, Scholars, Scientist and Friends Remember, New Delhi, 1985, str. 53,56

⁴² Lok Sabha Debates, 23 July 1974, Cols. 186-201

⁴³ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 91

malý otazník – aby rybáři mohli vysoušet své sítě, museli je někde namočit, a kde jinde než v okolí ostrova Kaččatívu.

3.3.4 Smlouva 1976

V březnu 1976 byla podepsána druhá dohoda mezi Indií a Šrí Lankou a na rozdíl od předchozí dohody se nezabývala sporným ostrovem Kaččatívu, jelikož jeho vlastnictví bylo oficiálně vyřešeno smlouvou z roku 1974. Nicméně tato nová smlouva z roku 1976 skoncovala nadobro s indickými právy lovit v Palkově průlivu. Výslovně obsahovala: „Indické rybářské lodě a rybáři nesmějí zasahovat do historických a teritoriálních vod Šrí Lanky ani do exkluzivní ekonomické zóny (EEZ) této země a stejně tak nesmějí šrilánské rybářské lodě a rybáři zasahovat do historických a teritoriálních vod Indie ani do její EEZ bez povolení vydaného danou zemí.“ (viz. Příloha 3). Přestože tato dohoda vešla v platnost, v Palkově úžině nedošlo k žádným změnám. Indičtí rybáři pokračovali v lovu, jak byli zvyklí po celá dlouhá léta, nehledě na námořní hranice obou zemí.

Tímto byly dohodami z roku 1974 a 1976 problémy vlastnictví ostrova Kaččatívu a diskuze týkající se rybářů vyřešeny nadobro. Indie nic nenamítala a podmínky přijala.⁴⁴ Přesto tento problém provokoval především politické vůdce v Tamilnádu po desítky let. Ale od té doby nedošlo k žádným oficiálním jednáním, ani nebyly vypracovány nové smlouvy. Nalézt účinné řešení, které by vešlo v platnost, se zatím nepodařilo. Přesto se nabízí několik možných postupů, jak situaci vyřešit.

4 Řešení

Jak bylo popsáno výše, celá problematika je velice komplexní, a proto nalézt jednoduché a efektivní řešení není vůbec snadné. Celou situaci komplikuje existence několika aktérů, z nichž každý má jiný zájem. Vlády obou zemí tvrdí, že ostrov Kaččatívu je bezvýznamný, ale vody kolem něj jsou bohaté na krevety, tudíž představují silný ekonomický potenciál. Poloha tohoto ostrova nese strategickou hodnotu, především

⁴⁴ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006, str. 25.

z bezpečnostního hlediska. Rybáři se obávají o své živobytí a investoři či podnikatelé o své zisky.

Dva poměrně zajímavé názory jak vyřešit situaci přinesli i osobnosti jako například bývalý indický ministr zahraničí Bhagat, který pronesl v Lók Sabhá: „Vlastnictví ostrova je stále diskutovaným tématem, ale tento ostrov je zcela neobydlený, nikdo tam nežije. Není tam ani voda. Proto tento ostrov nepatří nikomu.“⁴⁵ Druhý názor pronesl vedoucí policejní komisař v severní provincii v letech 1966-1972 a v pozdějších letech člen Interpolu, R. Sundaralingam: „Veškerá aktivita na tomto ostrově (Kaččatívu) je každoročně v březnu, kdy se na ostrov sjíždění poutníci, aby oslavili náboženský festival v kostele sv. Antonína, proto není nutné této otázce věnovat takovou pozornost.“⁴⁶

Stručně řečeno, aby jakékoliv řešení bylo smysluplné, bude zapotřebí:

- Najít řešení, které bude garantovat živobytí tisícům rybářů na obou stranách Palkovy úžiny.
- Napravit obrovské škody v mořích způsobené neomezeným a neregulovaným užitím mechanizovaných lodí.
- Poskytnout rybářům jiný způsob živobytí – např. zavedením dlouholetých projektů jakým by byl Sethusamudramský kanál, viz níže.
- Přijít s novými nápady, jak obohatit život v přilehlých mořích.

Avšak v současné době se nabízí několik konkrétních řešení, která by mohla napětí mezi oběma zeměmi zmírnit.

4.1 Trvalý pronájem Kaččatívu

Pronajmout ostrov se zdá jako správný a rozumný krok vůči tamilským rybářům. Tehdejší tamilská Chief ministryně Džajalalitha se jala této myšlenky a v dopise z 23.

⁴⁵ Lok Sabha Debates, 1 April 1968, Col. 1216

⁴⁶ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 65.

července 2003 premiérovi Atal Bihárimu Vádžpėjímu navrhovala pronájem ostrova jako řešení.⁴⁷ Ale poté, co došlo k přestřelce a zabití rybáře poblíž Kaččatívu, změnila rétoriku vůči dané problematice a 10. srpna 2004 napsala premiérovi Manmóhanu Singhovi, že získání ostrova v rámci trvalého pronájmu je dlouhodobým a permanentním řešením situace.⁴⁸ Pokud by Šrí Lanka umožnila trvalý pronájem ostrova Indii, posílila by tak svou suverenitu nad ostrovem a zároveň by umožnila indickým rybářům věnovat se jejich obživě tak, jak byli zvyklí doposud, jen s jedinou změnou, že v tomto případě by vše bylo legální a nejednalo by se tedy o pytláčení.

Nutno dodat malou poznámku stranou. Politická strana DMK, ze které výše zmiňovaná ministryně pochází, oficiálně nekomentovala dva její požadavky - zisk ostrova Kaččatívu a rybářské licence pro indické rybáře, aby mohli lovit ve šrilanských vodách. Jednalo se tedy o individuální aktivitu dané ministryně mimo politický program strany.

4.2 Povolení pro rybáře

Dalším řešením a zároveň jedním z návrhů tamilské chief ministryně Džajalality je vytvoření jakýchsi identifikačních karet či povolení, s kterými by indiští rybáři směli lovit ve šrilanských vodách a šrilanští rybáři v indických vodách a to až do vzdálenosti 5 námořních mil od hranice.⁴⁹ Indiští rybáři dodnes plují hluboko do sousedních vod, tím ale připravují o živobytí tamilské rybáře žijící na Šrí Lance.

V případě, že by licencování rybářů obou zemí vešlo v platnost, bylo by nutné domluvit maximální stanovený počet vydaných povolení za určité období, určit kterým typům lodí je lze vydat, kolik a co se smí lovit, jaký může být maximální úlovek, na kolik dní se povolení vztahuje, jak by se administrativní poplatek za takové povolení pohyboval

⁴⁷ Letter dated 23 July 2003 addressed to AB Vajpeyee, Prime Minister of India by J Jayalalitha, Chief Minister of Tamil Nadu (Press release issued by the Government of Tamil Nadu)

⁴⁸ Text of the DO letter dated 10 August 2004, to Dr. Manmohan Singh, Hon'ble Prime Minister of India, New Delhi, by Selvi Jayalalitha, Hon'ble Chief Minister of Tamil Nadu (Press release issued by the Government of Tamil Nadu)

⁴⁹ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 139

finančně a především, jaké by bylo potrestání pro ty, kteří způsobí problémy, překročí domluvené limity či zneužijí licenci. Nejenže by se na všech těchto podmínkách musely domluvit obě vlády, vše smluvně sepsat a podepsat, ale také bylo by zapotřebí, aby se k této problematice mohli vyjádřit i ti, kterých se to týká – rybáři obou zemí.

4.3 Most mezi Indií a Šrí Lankou

O ekonomické provázanosti Indie a Šrí Lanky bylo napsáno již v úvodní kapitole, ale jelikož je Šrí Lanka ostrovem, kromě letecké a námořní přepravy neexistuje jiná možnost, jak zboží přepravovat. A to navzdory vzdálenosti mezi oběma zeměmi, která není velická. Cejlon proto kdysi nabídl Indii postavení pozemního šestiproudého mostu mezi Ráméšvarem v Tamilnádu a Talaimannarem na Šrí Lance, též známý jako Adamův most (viz. Obrázek 1). Stavba mostu a tedy i silnic a železnice, by pomohla oběma zemím nejen obchodně, ale podporovala by i rozvoj turistického ruchu. Šrilanská strana si nechala připravit studii a odhadovaná cena stavby mostu byla odhadnuta na 880 miliónů dolarů.⁵⁰ Ale tamilská vláda návrh zamítla, tehdejší chief ministryně státu Tamilnádu Džajalalitha argumentovala, že se na celou věc musí dívat nejen z ekonomického úhlu, ale také z úhlu bezpečnosti Tamilnádu a především Indie. Podle ní by stavba mostu byla ukvapená a nerozumná.⁵¹

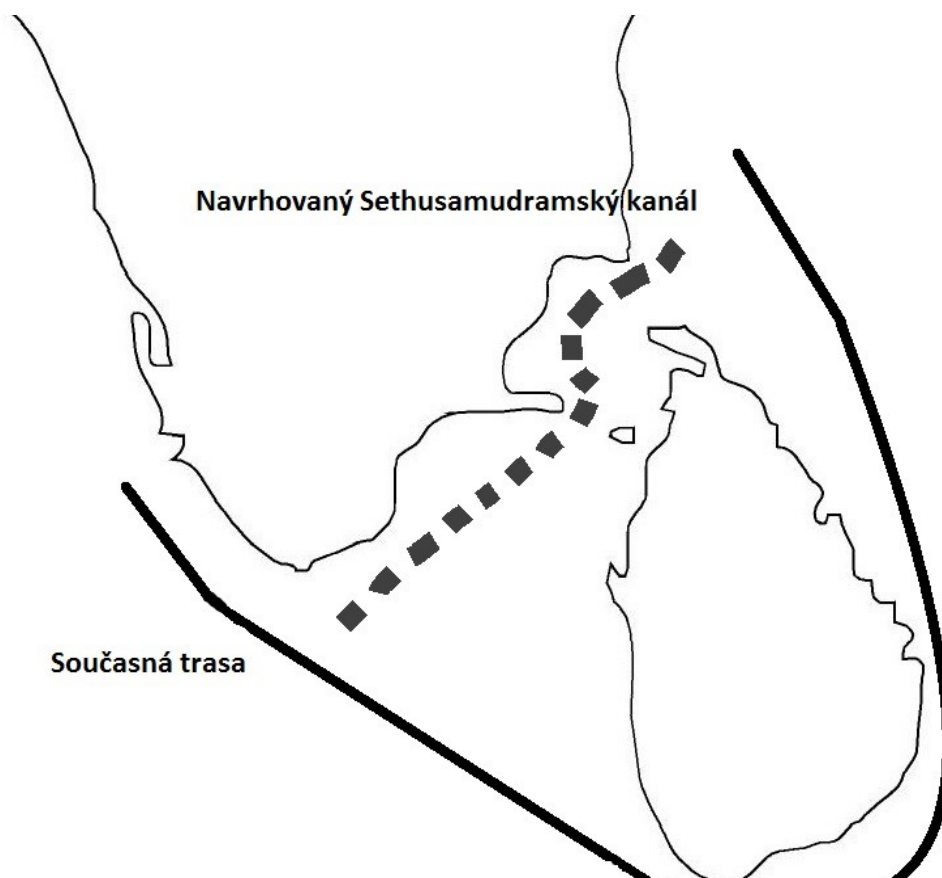
4.3.1 Sethusamudramský projekt

Jelikož stavba pevného mostu spojujícího obě země nebyla dodnes realizována a jelikož nemá Indie uvnitř vlastních vod souvislou splavnou cestu, která by vedla podél indického pobřeží, protože tamní vody křižující oblast Adamova mostu jsou příliš mělké, rozhodla se indická vláda vybudovat Sethusamudramský kanál v Palkově úžině. (viz. Obrázek 3) V současné době lodě plující do východoindických přístavů, musí obeplout celou Šrí Lanku, což přidává na celkové cestě více než 400 námořních mil a prodlužuje ji o

⁵⁰ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006, str. 57

⁵¹ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006. str. 58

zhruba 36 hodin.⁵² Přitom vybudování Sethusamudramského kanálu by přineslo významné změny pro jižní části Tamilnádu. Nejenže by se zkrátila celková vzdálenost mezi přístavy, která by měla za následek menší spotřebu paliva.⁵³

Obrázek 3 Návrh plavebního kanálu

4.3.1.1 Budování Sethusamudramského kanálu

Stavba plavebního kanálu uvnitř indických teritoriálních vod není otázkou posledního desetiletí, první návrhy pochází již z roku 1860,⁵⁴ ale ani jeden z návrhů nepřichází s velkým budovatelským projektem, jedná se spíše o doporučení, proto v této

⁵² GURUMURTHY, S. *Sethusamudram Project – In Troubled Waters Still*. Business Line, 27 November 2002

⁵³ SUBRAMANIAM, TS. *The Sethusamudram Dream*. Frontline. 12 May 2000. Str. 119-121

⁵⁴ SWAMY, S. *Rama Setu: Symbol of National Unity*. New Delhi: Har-Anand Publications, 2008, str. 24

práci nebudu představovat konkrétní návrhy dopodrobna, jelikož se jednalo vždy o upravenou verzi předchozího návrhu. Do zisku nezávislosti bylo těchto návrhů celkem 9:

- 1) 1860: Návrh kapitána Taylora,
- 2) 1861: Townshendův návrh,
- 3) 1862: Návrh parlamentní komise,
- 4) 1863: Návrh Jeho excelence guvernéra z Madrásu Sira Williama Dennisona,
- 5) 1871: Stoddartův návrh,
- 6) 1872: Robertsonův návrh,
- 7) 1884: Návrh Sira Johna Codea,
- 8) 1903: Návrh inženýrů ze spol. S.I. Railway,
- 9) 1922: Návrh Sira Roberta Bristowa

Po zisku nezávislosti až do konce 20. století byla tato problematika stále projednávána a vzniklo dalších 5 projektů⁵⁵ na vybudování plavebního kanálu uvnitř indických vod:

- 1) 1956: Výbor pro Sethusamudramský projekt,
- 2) 1968: Report výboru Naréndry Singha,
- 3) 1983: Report Lakšmínarajanova výboru,
- 4) 1996: Report Pallavanovi transportní poradenské společnosti,
- 5) 1997: Vznik Tuttikorinského přístavního fondu

Ani tentokrát nebyl žádný z projektů realizován. A to ani přesto, že návrh z roku 1997 vypadal velmi nadějně. Jenže v roce 1998 byla vpracována zpráva, ve které se uvádělo, že by prohloubení mořského dna pomocí výbušnin nenávratně poškodilo ekosystém dané oblasti.⁵⁶

⁵⁵ SWAMY, S. *Rama Setu: Symbol of National Unity*. New Delhi: Har-Anand Publications, 2008, str. 28-29

⁵⁶ SWAMY, S. *Rama Setu: Symbol of National Unity*. New Delhi: Har-Anand Publications, 2008, str. 30

O pár let později, konkrétně v červnu roku 2005 Sjedenocená progresivní aliance (United Progressive Alliance, UPA⁵⁷) vedená Soniou Gándhiovou schválila rozpočet v hodnotě 24 miliard rupií na projekt Sethusamudramského plavebního kanálu. 2. července 2005 tehdejší indický premiér Manmohan Singh položil stavební kámen v Maduraji.⁵⁸ Bohužel se dodnes nepodařilo projekt dokončit a jeho možné dokončení je momentálně v nedohlednu.

4.3.1.2 Výhody projektu

Přestože byl položen základní kámen, stavba tohoto projektu se nijak neposouvá. Přitom by tato velmi nákladná stavba plavebního kanálu přinesla do regionu nesčetné výhody a příjmy, především pro přístavy, například indický přístav Tutikorin by se stal uzlovým přístavem v jižní Asii. Ale i menší tamilské přístavy, jako je například Kanjakumáří, by získaly na důležitosti. Nejenže by došlo k ekonomickému rozvoji zaostalých oblastí Tamilnádu i přístavních měst, jelikož by Indie mohla inkasovat mýtné od mezinárodních lodí. Vzrostl by mezinárodní obchod, ale i turismus, což by zapříčinilo potřebu po více pracovních místech pro obyvatele.

Tento plavební kanál by zkrátil vzdálenosti mezi městy v některých případech až o polovinu. Pro představu uvádím, o kolik by se změnila vzdálenost mezi jednotlivými městy:⁵⁹

Odkud	Kam	Vzdálenost původně	Vzdálenost nová
Kanjakumáří	Čennaj	755 mil	402 mil
Kanjakumáří	Visakhapatnam	1014 mil	719 mil
Kanjakumáří	Kalkata	1357 mil	1098 mil

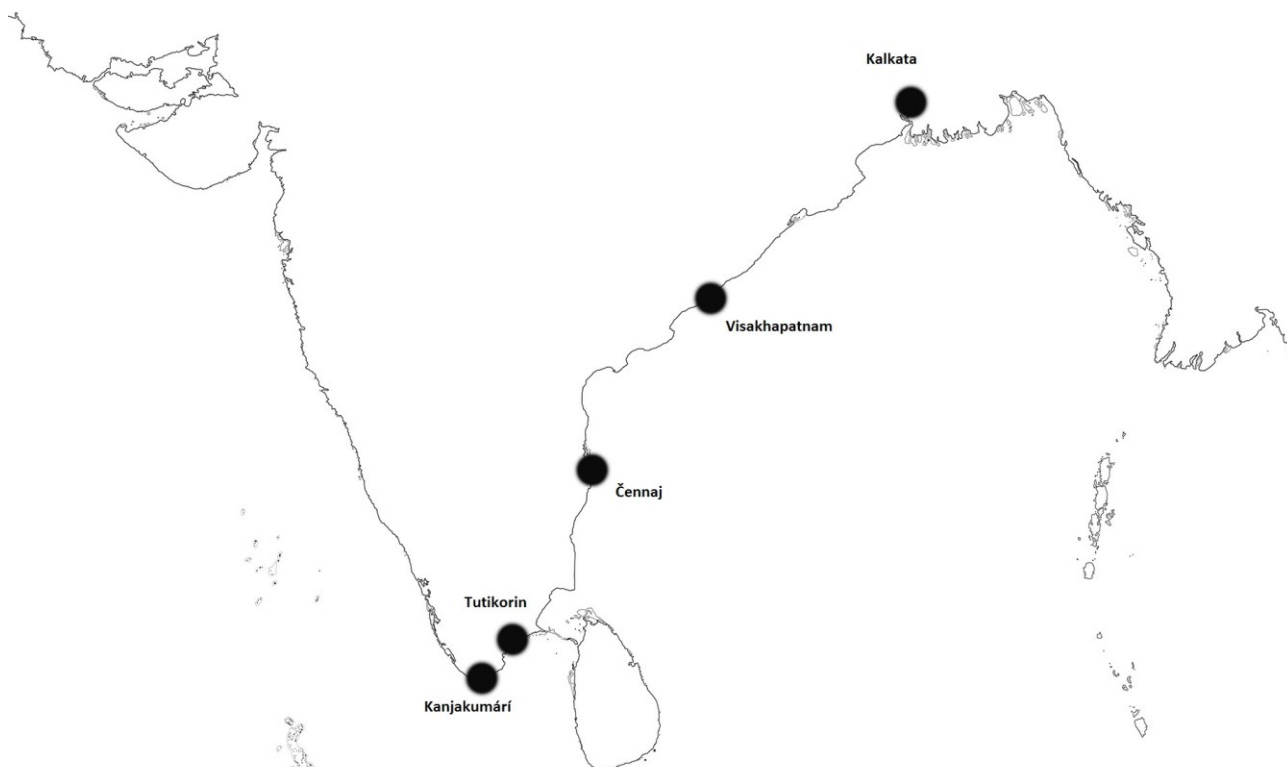
⁵⁷ UPA= koalice středolevicových politických stran v Indii vzniklá po volbách v roce 2004 (pozn. autora)

⁵⁸ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006, str. 62

⁵⁹ SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, str. 147

Tutikorin	Čennaj	769 mil	335 mil
Tutikorin	Visakhapatnam	1028 mil	652 mil
Tutikorin	Kalkata	1371 mil	1031 mil

Z pohledu bezpečnostní otázky by stavba kanálu pomohla armádním lodím hlídat okolí, monitorovat a omezovat aktivity pašeráků.

Obrázek 4 Mapa přístavů

4.3.1.3 Kritika projektu

Přestože výhody tohoto projektu se zdají být obrovské, kritika přichází především od ochránců životního prostředí. Podle nich by došlo k poškození či dokonce zničení korálových útesů a podmořského života, jelikož dno Adamova mostu v délce 6 km by

muselo být prohloubeno, a to by vedlo k devastaci mořského života v dané oblasti.⁶⁰ Otázkou však je, jak velká ztráta by to byla v porovnání s tím, co může vybudování kanálu přinést

Přestože stavba kanálu byla plánována pouze v indických teritoriálních vodách, šrilanská vláda měla výhrady vůči tomuto projektu. Obávali se, že by budování kanálu mohlo ovlivnit životní prostředí v rámci jejich teritoriálních vod. Několik ostrovů na západním a severním pobřeží by mohlo být potopeno včetně pobřežních oblastí Džaffny. Navíc by kanál ekonomicky pomohl indickým přístavům, ale naopak by mohl zapříčinit snížení výdělků šrilanských přístavů až o 50 %.⁶¹

Stavba tohoto plavební kanálu je prozatím blokována ještě z jednoho důvodu – jedná se o oblast, která nese velký význam pro všechny hinduisty, jelikož se zde údajně nacházel Rámův most, jeden z monumentů z nejznámějšího indického eposu Rámájany. Oblast Adamova mostu je považována za místo, kde podle eposu král Ráma spolu s opičími pomocníky přešel na ostrov Lanku, aby zachránil svou ženu Sítu před zlým démonem Rávanou. Podle indického autora Subramaniana Swámího je Rámův most světovým dědictvím, které by mělo být ochráněno a nemělo by být zničeno ve jménu projektu, jehož ekonomický profit je diskutabilní.⁶²

5 Závěr

Za cíl své bakalářské práce jsem si vytyčila představení problematiky sporů v Palkově průlivu mezi Indií a Šrí Lankou a snažila se představit i několik nejvýznamnějších řešení, které by mohli přinést zlepšení situace, a zároveň zodpovědět pomocí těchto řešení, zda je možné tuto situaci vyřešit. Jak se ukázalo, konflikty v Palkově průlivu ve výsledku obsahují daleko více problémů než by se na první pohled mohlo zdát. Nejedná se totiž pouze o vlastnictví neobydleného ostrova ani o práva rybářů, ale i o státní

⁶⁰ National Environmental Research Institute, Nagpur. *Environmental Impact Assessment for Proposed Sethusamudram Canal Project*. Nagpur 2004

⁶¹ SUBRAMANYAM RAJU, A. a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006, str. 65-66.

⁶² SWAMY, S. *Rama Setu: Symbol of National Unity*. New Delhi: Har-Anand Publications, 2008, str. 20

zájmy, které ve výsledku vždy převáží nad zájmy jednotlivých obyvatel. To, co ze začátku vypadalo jako pouhý spor o jeden nedůležitý rybářský ostrov, se nakonec ukázalo jako politický bod sváru mezi dvěma zeměmi, které vidí strategický a především ekonomický potenciál ostrova Kaččatívu, akorát právě úmysly zůstaly zahaleny pod rouškou domnělé ochrany tradic. Vody kolem ostrova Kaččatívu jsou totiž bohaté na krevety, které představují velmi výnosnou exportní komoditu žádoucí na trzích nejen v Japonsku a Spojených státech amerických, ale i v Evropě.

Jak bylo popsáno výše, realizace dlouhodobých projektů by mohla přinést kýžený efekt – příjmy, pracovní místa, rozvoj přístavních měst. Jako nejjednodušší řešení se jeví dlouhodobý pronájem ostrova Kaččatívu Indii Cejlonem. Tímto krokem by byla nejen oficiálně potvrzena suverenita Šrí Lanky nad ostrovem ale zároveň by byla vyřešena i problematika nelegálního překračování cejlonských hranic indickými rybáři. S tímto krokem souvisí druhé možné řešení, které je představováno administrativním krokem v podobě licencí umožňujících lovit za určitých podmínek ve sporných vodách a to zcela beztestně. Bohužel tento krok je asi jeden z nejsložitějších vzhledem k logistice ale i gramotnosti těch, kterých se to týká, ne všichni rybáři umějí číst či si dokáží sehnat veškeré potřebné informace. Na druhou stranu nelze příliš spoléhat, že by obě zúčastněné strany dokázaly dostatečně a srozumitelně informovat a poučit dané rybáře i administrativní pracovníky. Dlouhodobé projekty, jako například Sethusamudramský plavební kanál, se jeví jako ideální řešení, které by mohlo nalákat investory do oblasti a přinést tak prosperitu pro všechny. Ale jasně se ukázalo, že i když přínosy projektu převažují, nemusí k jeho stavbě dojít, jelikož environmentalisté či náboženští příznivci návrh zkritizují.

Z mého pohledu by bylo nejvhodnější spornou oblast předat pod kontrolu mezinárodní organizace, např. OSN, a zrušit tak suverenitu obou zemí nad danou oblastí a uvolnit dané vody pro rybáře obou zemí, s tím že by kontrola a jurisdikce byla pod přímou kontrolou dané organizace. Tím by se podařilo vyřešit násilné konflikty mezi rybáři i námořními jednotkami. Samozřejmě si uvědomují, že toto řešení není trvalé, ale nejednalo by se o první (a pravděpodobně ani o poslední) případ, kdy bylo podobného způsobu k vyřešení konfliktu užito.

Závěrem bych ráda uvedla, že si plně uvědomuji komplexnost tohoto problému a nemožnost jej vyřešit během několika let, pravděpodobně ani desetiletí. Navíc Cejlon zasažený občanskou válkou musí vstřebat nedávné hrůzné činy, a poté se může plně věnovat řešení sporů v Palkově průlivu. Klid do oblasti přinese čas a píle obou zemí, protože spokojené obyvatelstvo bude tehdy, bude-li se cítit bezpečně a zajištěně ze strany státu. Tyto křehké vazby mezi oběma zeměmi může ale narušit třetí aktér, kterým je Čína. Tato země začala velmi usilovně investovat do obnovy starodávné hedvábné stezky a snaží se tuto novou hedvábnou stezku rozšířit i po moři a jedním z cílů se stala i Šrí Lanka, kde Čína plánuje v budoucnu vybudovat několik obchodních přístavů. A právě skutečnost, že by Šrí Lanka mohla začít projektovat plány spolu s Čínou, může vyvolat nepříjemné konflikty mezi Indií a Cejlonem, jelikož indicko-čínské vztahy nepatří příliš mezi přátelské. Je tedy otázkou, jak se nadále budou vztahy Indie a Šrí Lanky do budoucna vyvíjet i s ohledem na nového aktéra operujícího v dané lokalitě.

6 Seznam použité literatury:

RUMLEY, Dennis- CHATURVEDI, Sanjay- SAKHUJA, Vijay (ed.). *Fisheries Exploitation in the Indian Ocean*. Singapore: ISEAS Publishing, 2009. ISBN 978-981-230-986-0

GOUD, Sidda- Mookherjee, Manisha (ed.). *India- Sri Lanka Relations: Strengthening SAARC*. New Delhi: Allied Publishers, 2013. ISBN 978-81-8424-844-9

SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005. ISBN 81-7062-242-5

PARASHAR, Swati (ed.). *Maritime Counter-terrorism: A Pan-Asian Perspective*. Dorling Kindersley Pvt. Ltd, 2008. ISBN 81-317-0404-1

SUBRAMANYAM RAJU, Adhuri a KEETHAPONCALAN, S. I. *RCSS Policy Studies 36: Maritime Cooperation between India and Sri Lanka*. New Delhi: Manohar Publishers & Distributors, 2006. ISBN 81-7304-690-5

DURAI, Joseph a SRINIVASAN, R. *Status of Fisheries Development in Tamil Nadu*. Fishing Chimes, Visakhapatnam, Vol. 22, April 2002

SURYANARAYAN, V. *Sri Lankan Refugees in Tamil Nadu: Humanitarian Concerns and Security Needs*. New Delhi, 2003. ISBN 81-8542-796-8

KENT, George. *Fish and Nutrition in India*. Food Policy. Oxford. May 1987

SWAMY, SUBRAMANIAM. *Rama Setu: Symbol of National Unity*. New Delhi: Har-Anand Publications, 2008. ISBN 978-81-241-1418-6

OSTATNÍ ZDROJE

BANDARANAIKE, Sirima RD. Outstanding Woman of the Century, G. Parthasarathy and HY Sharada Prasad, Eds., *Indira Gandhi: Statesmen, Scholars, Scientist and Friends Remember*, New Delhi, 1985

India-Sri Lanka Free Trade Agreement (1998). Government of India: Ministry of Commerce and Industry.

Dostupné online http://commerce.nic.in/trade/international_ta_indsl_1.asp

GUNARATNA, Rohan. *Trends in Maritime Terrorism – The Sri Lanka Case*. Lanka Outlook. Autumn 1998

Kachchativu Question. Indian Journal of International Law, vol. 8. 1968, str. 49-51

KURIEN, John. *Entry of Big Business into Fishing: Its Impact on Fish Economy*. Economic and Political Weekly. Bombay, September 9, 1978

CHANDRASHEKHARA RAO, K.. *The New Law of Maritime Zones, with Special Reference to India's Maritime Zone*. New Delhi, 1983

SUBRAMANIAM, Ajanta a KALAVATHY, MH. *Between the Devil and the Deep Sea*. Frontline. November 18, 1994

SINGH, Harkishan. *Land Reforms in India: Promises and Performance*. New Delhi, 1992

NEHRU, Jawaharlal. *India's Foreign Policy: Selected Speeches*, September 1946 – April 1961. New Delhi, 1983

Indian Journal of International Law. New Delhi. Vol. 16, No. 1, January-March 1976

GURUMURTHY, S. *Sethusamudram Project – In Troubled Waters Still*. Business Line, 27 November 2002

KRISHNAMURTHY, K. *Why Ceylon wants our Kachchativu?* Organiser , New Delhi, 31 March 1966

SUBRAMANIAM, TS. *The Sethusamudram Dream*. Frontline. 12 May 2000

National Environmental Research Institute, Nagpur. *Environmental Impact Assessment for Proposed Sethusamudram Canal Project*. Nagpur 2004

Bay of Bengal News, Vol. 3, nos 5-9, March 2003, Department of Fisheries, Government of Tamil Nadu, Fisheries Development Mission, Chennai, 2002

Notification Issued by the Department of Fisheries, Government of Tamil Nadu, January 5, 2001

Government of Sri Lanka. *Regaining Sri Lanka: Vision and Strategy for Accelerated Development*, Colombo, 2002

Trawl Fishing in Tamil Nadu: An Appraisal. Marine Fisheries Information Services, No. 175. January, February, March 2003, str. 1-5

Debaty v Lók Sabhá 1947-2005

Ministry of External Affairs Annual Report, 1974-1975. New Delhi 1975

Letter dated 23 July 2003 addressed to AB Vajpeyee, Prime Minister of India by J Jayalalitha, Chief Minister of Tamil Nadu (Press release issued by the Government of Tamil Nadu)

Text of the DO letter dated 10 August 2004, to Dr. Manmohan Singh, Hon'ble Prime Minister of India, New Delhi, by Selvi Jayalalitha, Hon'ble Chief Minister of Tamil Nadu (Press release issued by the Government of Tamil Nadu)

7 Seznam obrázků:

Obrázek 1 Mapa Palkova průlivu	12
Obrázek 2 Ostrov Kaččatívu.....	15
Obrázek 3 Návrh plavebního kanálu	25
Obrázek 4 Mapa přístavů.....	28

8 Seznam zkratk:

BJP	Bharatya Janata Party; Indická lidová strana
DMK	Dravida Munnetra Kazhagam; Federace drávidského pokroku (tamilská pol. strana)
EEZ	Exclusive economic zone; výlučná ekonomická zóna
LTTE	Liberation Tigers of Tamil Eelam; Tygři za osvobození tamilského Ílamu
OSN	Organizace spojených národů
UNCLOS	United Nations Convention on the Law of the Sea; Úmluva Organizace spojených národů o mořském právu
UPA	United Progressive Alliance, Sjednocená progresivní aliance

Příloha 1.

DELIMITATION OF THE GULF OF MANNAR AND PALK STRAIT

Copy of the letter from C.W.E. Cotton Esq., CYE, ICS, dated the 25 October 1921.

I have the honour to submit herewith a copy of the report of the delegates of the Governments of Madras and Ceylon on the delimitation of Palk Strait, and the Gulf of Mannar which was signed this morning. The delegation met at Council Chamber, Ceylon, at 2.30 p.m. yesterday, and, after a little preliminary fencing, the Hon'ble Mr. Horsburgh on behalf of the Ceylon delegation proposed for our consideration that the delimitation should follow the median line, subject to an incursion beyond that line so as to include the islet of Kachchativu and three miles to the westward, Mr. Horsburgh maintained that this islet belongs to Ceylon and quoted from correspondence with the Government of India in which possession was definitely claimed, and, it was to be inferred, acquiesced in. We were entirely unprepared for this and had received no instructions either to contest or admit such a claim. For all we know, the Madras Government or the Government of India are in possession of documentary evidence which conclusively rebuts Mr. Horsburgh's contentions. Mr. Leach informed the meeting that the Rajah of Ramnad asserts that Kachchativu is within his Zamindari, that it forms part of the original area on which Poishoush was calculated, that it had been leased to the father of the present lessee by a former Setupati and that he is receiving rent therefrom, but Mr. Horsburgh retorted that if the territorial claim of the Ceylon Government to this islet was disputed by us, the conference must dissolve. It may be recalled that at the preliminary meeting held at Fort St George the line proposed to be adopted by us ran only about a mile to the eastward of Kachativu, which indicated that its neighborhood was not considered of any importance from a fisheries point of view and having again obtained assurances from Mr. Hornell on this point, we unanimously decided that the delimitation of the new jurisdictions for fishing purposes could be decided independently of the question of territoriality. The delimitation line was accordingly fixed, with our concurrence 3 miles west of Kachativu and the Ceylon representatives thereupon agreed to a more orderly alignment south of the island than they had originally proposed so that important chank beds in that area should fall entirely within the Madras sphere of influence. The line where it crosses Adam's Bridge was fixed exactly half way between Dhanushkoti and Talaimannar, an arrangement agreeable to both parties

in view of the contingency that the cost of a bridge along this natural causeway is likely to be appointed according such division. The remainder of the line was accepted without discussion and a draft report was then prepared and agreed to. To this report, it will be seen that we have added a rider, so as not to prejudice any territorial claim which the Government of Madras or the Government of India may wish to prefer in respect of this islet of Kachativu, but I am to explain that we consider that even if such a claim should be pressed and prevail, there is no necessity, so far as the valuable pearl and chank fisheries are concerned for any consequential modification being demanded of the delimitation line which the Conference has unanimously approved. We are inclined to regard the Ceylon claim to this islet as sentimental rather than practical, and consider that the advantage gained elsewhere more than compensate the Government of Madras for the loss of any fishing rights in its immediate neighborhood. The other members of the delegation have seen and concur in this report.

PROCEEDING OF THE DEPARTMENT OF COMMERCE

Proceeding of a meeting held in the Council Chamber, Colombo, on 25 October 1921.

PRESENT

Represented the Government of Madras

- C.W.E. Cotton, Esq. C.I.E., I.C.S., M. LC
- Captain Finnis C.B.E., F.I.M.
- J. Hornell, Esq.
- A.G. Leach, Esq., I.C.S.

Represented the Government of Ceylon

- The Hon'ble
- Mr. B. Horsburgh, C.N.G.
- B. Constantine, Esq., C.C.S.
- W.C.S. Ingles, Esq.
- Dr. J. Pearson, D.Sc.

After some discussion, it was unanimously agreed that the line of delimitation of Palk Strait and the Gulf of Mannar between the Government of India and the Government of Ceylon should run as follows:

Starting from a point in Palk Strait

A. Long. 80°3'E.

Lat. 10°5'N.

to a point B.

B. Long. 79°35'E.

Lat. 9°57'N.

to a point C.

C. Long. 79°21'E.

Lat. 9°38'N.

to a point D.

D. Long. 79°32'E.

Lat. 9°13'N.

to a point E.

E. Long. 79°32'E.

Lat. 9°6'N.

On Adam's Bridge, and hence in the Gulf of Mannar by a line due S.W. true from

Long. 79°32'E.

Lat. 9°6'N.

to the parallel of Lat. S.N.

Representating the Government of Madras

- C.W.E. Cotton
- G.H. Finnis
- James Hornell
- A.G. Leach

Representating the Government of Ceylon

- B. Horsburgh

- B. Constantine
- W.C.S. Inglies
- Dr. J. Pearson

The above is signed by us, representative of the Government of Madras, without prejudice to any territorial claim which may be made by the Government of India to the island of Kacchativu.

C.W.E. COTTON
G.H. FINNIS
JAMES HORNELL
A.G. LEACH

Colombo, 25 October 1921.

Zdroj: SURYANARAYAN, V. *Conflict Over Fisheries in the Palk Bay Region*. New Delhi: Lancer Publishers&Distributors, 2005, Appendix V.

Příloha 2.

AGREEMENT BETWEEN INDIA AND SRI LANKA ON THE BOUNDARY IN HISTORIC WATERS BETWEEN THE TWO COUNTRIES AND RELATED MATTERS

26 June 1974

The Government of the Republic of India and the Government of the Republic of Sri Lanka,

Desiring to determine the boundary line in the historic waters between India and Sri Lanka and to settle the related matters in a manner which is fair and equitable to both sides,

Having examined the entire question from all angles and taken into account the historical and other evidence and legal aspects thereof,

Have agreed as follows:

ARTICLE 1

The boundary between India and Sri Lanka in the waters from Adam's Bridge to Palk Strait shall be arcs of Great Circles between the following positions, in the sequence given below, defined by latitude and longitude:

Position 1:	10°05'North,	80°03'East
Position 2:	09°57'North	79°35'East
Position 3:	09°40.15'North	79°22.60'East
Position 4:	09°21.80'North	79°30.70'East
Position 5:	09°13'North	79°32'East
Position 6:	09°06'North	79°32'East

ARTICLE 2

The coordinates of the positions specified in Article 1 are geographical coordinates and the straight lines connecting them are indicated in the chart annexed hereto which has been signed by the surveyors authorized by the two Governments, respectively.

ARTICLE 3

The actual location of the aforementioned positions at sea and on the seabed shall be determined by a method to be mutually agreed upon by the surveyors authorized for the purpose by the two Governments, respectively.

ARTICLE 4

Each country shall have sovereignty and exclusive jurisdiction and control over the waters, the islands, the continental shelf and the subsoil thereof, falling on its own side of the aforesaid boundary.

ARTICLE 5

Subject to the foregoing, Indian fishermen and pilgrims will enjoy access to visit Kachchativu as hitherto, and will not be required by Sri Lanka to obtain travel documents or visas for these purposes.

ARTICLE 6

The vessels of India and Sri Lanka will enjoy in each other's waters such rights as they have traditionally enjoined therein.

ARTICLE 7

If any single geological petroleum or natural gas structure or field, or any single geological structure or field of any other mineral deposit, including sand or gravel, extends across the boundary referred to in Article 1 and the part of such structure or field which is situated on one side of the boundary is exploited, in whole or in part, from the other side of the boundary, the two countries shall seek to reach agreement as to the manner in which the structure or field shall be most effectively exploited and the manner in which the proceeds deriving therefrom shall be apportioned.

ARTICLE 8

This agreement shall be subject to ratification. It shall enter into force on the date of exchange of the instruments of the ratification which will take place as soon as possible.

For the Government of the Republic of India
Sri Lanka

Sd/ Indira Gandhi

For the Government of the Republic of

Sd/ Sirimavo R.D. Bandaranaike

Zdroj: Indian Journal of International Law. New Delhi. Vol. 16, No. 1, January-March
1976, str. 126-127

Příloha 3.

AGREEMENT BETWEEN ANDIA AND SRI LANKA ON THE MARITIME BOUNDARY BETWEEN THE TWO COUNTRIES IN THE GULF OF MANNAR AND THE BAY OF BENGAL AND RELATED MATTERS

23 March 1976

The Government of the Republic of India and the Government of the Republic of Sri Lanka,

RECALLING that the boundary in the Palk Strait has been settled by the Agreement between the Republic of India and the Republic of Sri Lanka on the boundary in Historic Waters between the Countries and Related Matters, signed on 26/28 June, 1974,

AND DESIRING TO extend that boundary by determining the maritime boundary between the two countries in the Gulf of Mannar and the Bay of Bengal,

HAVE AGREED as follows:

ARTICLE I

The maritime boundary between India and Sri Lanka in the Gulf of Mannar shall be arcs of Great Circles between the following positions, in the sequence given below, defined by latitude and longitude:

Position 1 m:	09°06'.0 N., 79°32'.0 E
Position 2 m:	09°00'.0 N., 79°31'.2 E
Position 3 m:	08°53'.0 N., 79°29'.3 E
Position 4 m:	08°40'.0 N., 79°18'.2 E
Position 5 m:	08°37'.2 N., 79°13'.0 E
Position 6 m:	08°31'.2 N., 79°04'.7 E
Position 7 m:	08°22'.2 N., 78°55'.4 E
Position 8 m:	08°12'.2 N., 78°53'.7 E
Position 9 m:	07°35'.3 N., 78°45'.7 E
Position 10 m:	07°21'.0 N., 78°38'.8 E
Position 11 m:	06°30'.8 N., 71°12'.2 E

Position 12 m: 05°53'.9 N., 77°50'.7 E

Position 13 m: 05°00'.0 N., 77°10'.6 E

The extension of the boundary beyond Position 13m will be done subsequently.

ARTICLE II

The maritime boundary between India and Sri Lanka in the Bay of Bengal shall be arcs of Great Circles between the following positions, in the sequence given below, defined by latitude and longitude:

Position 1 b: 10°05'.0 N., 80°03'.0 E

Position 1 ba: 10°05'.9 N., 80°05'.0 E

Position 1 bb: 10°08'.4 N., 80°09'.5 E

Position 2 b: 10°33'.0 N., 80°46'.0 E

Position 3 b: 10°41'.7 N., 81°02'.5 E

Position 4 b: 11°02'.7 N., 81°56'.0 E

Position 5 b: 11°16'.0 N., 92°24'.4 E

Position 6 b: 11°26'.6 N., 83°22'.0 E

ARTICLE III

The coordinates of the positions specified in Article I and II are geographical coordinates and the straight lines connecting them are indicated in the chart annexed hereto, which has been signed by the surveyors duly authorized by the two Governments respectively.

ARTICLE IV

The actual location at sea and on the seabed of the positions specified in Articles I and II shall be determined by a method to be mutually agreed upon by the surveyors authorized for the purpose by the two Governments, respectively.

ARTICLE V

- Each Party shall have sovereignty over the historic waters and territorial sea, as well as over the islands, falling on its side of the aforesaid boundary.
- Each Party shall have sovereign rights and exclusive jurisdiction over the continental shelf and the exclusive economic zone as well as over their resources, whether living or nonliving, falling on its side of the aforesaid boundary.

- Each Party shall respect rights of navigation through its territorial sea and exclusive economic zone in accordance with its laws and regulations and the rules of international law.

ARTICLE VI

If any single geological petroleum or natural gas structure or field, or any single geological structure or field of any mineral deposit, including sand or gravel, extends across the boundary referred to in Article I and II and the Part of such structure or field which is situated on one side of the boundary is exploited, in whole or in part, from the other side of the boundary, the two countries shall seek to reach agreement as to the manner in which the structure or field shall be most effectively exploited and the manner in which the proceeds deriving therefrom shall be apportioned.

ARTICLE VII

The Agreement shall be subject to ratification. It shall enter into force on the date of exchange of instruments of ratification which shall take place as soon as possible.

Sd/ **Kewal Singh**

For the Government of the Republic of India

Sd/ **W.T. Jayasinghe**

For the Government of the Republic of
Sri Lanka

Zdroj: Indian Journal of International Law. New Delhi. Vol. 16, No. 1, January-March 1976, str. 128-129